

РОЗДІЛ 1 УКРАЇНСЬКА МОВА

УДК 81'33:004.9:81'38:81'373

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.39.2.1>

ЛІНГВІСТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА СУЧАСНІ КОМУНІКАЦІЙНІ ПРАКТИКИ

LINGUISTIC TRANSFORMATIONS IN THE DIGITAL AGE: THE IMPACT OF DIGITALISATION ON MODERN COMMUNICATION PRACTICES

Копчак М.М.,

*orcid.org/0000-0001-9040-5711**кандидат філологічних наук, доцент,**доцент кафедри іноземних мов**Львівського національного університету імені Івана Франка*

Грабельська О.В.,

*orcid.org/0009-0001-5155-2169**асистент кафедри іноземних мов**Львівського національного університету імені Івана Франка*

Дроф'як Н.І.,

*orcid.org/0009-0007-3177-6564**асистент кафедри іноземних мов**Львівського національного університету імені Івана Франка*

У статті основна дослідницька увага зосереджена на питаннях лінгвістичних трансформацій і видозміни комунікативних стратегій української та англійської мов в умовах комунікативного електронного середовища і цифровізації комунікативного простору. Окрема увага приділяється питанням адаптації мови до технічних параметрів і видозміни лексичного складу мови під впливом цифрових інновацій. У статті також розглянуто питання адаптації української мови до мовних викликів і змін, зокрема мовних впливів з боку англійської мови в процесі цифровізації. Встановлено, що інтернет-дискурс – це такий різновид мови, який може виступати у різних жанрах, мати монологічний чи діалогічний характер, а також може бути охарактеризований певними комунікативними засобами. Особливою рисою цього виду дискурсу є широке використання лексичних одиниць, що належать до різних стилів, а також елементів, що відповідають ряду установок та цілей спілкування в рамках інтернету. Мовні стратегії в інтернеті пропонуємо класифікувати на дві групи: кооперативні та некооперативні мовні стратегії. Вплив цифровізації комунікативного процесу має амбівалентний характер. З одного боку, мова розвиває свій лексичний склад, спрощує синтаксичну побудову, мінімізує час для комунікації, а з іншого боку зростає питома вага англіцизмів, акронімів, скорочень, що схематизує мову, збільшується кількість орфографічних та граматичних помилок. Визначено характер мовної взаємодії в мережах, інтернет-спілкування є переважно анонімним, сприяє відвертій взаємодії, тому поруч із виконанням правил мережного спілкування на форумах і дотриманням мережного етикету в ньому найчастіше трапляються випадки на порушення цих правил. Учасники вдаються до стратегій конфронтації, до яких належать стратегії дискредитації та домінування, а етикетні норми часто порушуються.

Ключові слова: комунікація, комунікативні тактики, комунікативні стратегії, цифровізація, інтернет-дискурс, лінгвістичні трансформації, лексичний склад.

The article focuses on the issues of linguistic transformations and modification of communicative strategies of the Ukrainian and English language in the context of the electronic communication environment and digitalisation of the communication space. Particular attention is paid to the issues of language adaptation to technical parameters and modification of the lexical composition of the language under the influence of digital innovations. The article also addresses the issue of adaptation of the Ukrainian language to linguistic challenges and changes, in particular, linguistic influences from the English language in the process of digitalisation. It has been established that Internet discourse is a type of language that can be used in different genres, have a monological or dialogical character, and can be characterised by certain communicative means. A special feature of this type of discourse is the widespread use of lexical items belonging to different styles, as well as elements that correspond to a number of attitudes and purposes of communication on the Internet. We propose to classify language strategies on the Internet into two groups: cooperative and non-cooperative language strategies. The impact of the digitalisation of the communication process is ambivalent. On the one hand, the language develops its lexical composition, simplifies syntactic construction, minimises the time for communication, and on the other hand, the proportion of anglicisms, acronyms, abbreviations increases, which schematises the language, and the number of spelling and grammatical errors increases. The nature of language interaction in networks has been determined;

Internet communication is mostly anonymous and promotes frank interaction, so along with the observance of the rules of network communication on forums and compliance with network etiquette, it often involves cases of violation of these rules. Participants resort to confrontation strategies, which include strategies of discredit and domination, and etiquette norms are often violated.

Key words: communication, communication tactics, communication strategies, digitalisation, internet-discourse, linguistic transformations, lexical composition.

Постановка проблеми. Питання процесу цифрової трансформації і її впливу на мову потребує постійного наукового спостереження і ґрунтовних лінгвістичних досліджень, тож тема ще довго не втрачатиме своєї актуальності. Щодня роль цифрових технологій у світі зростає і впливає на всі сфери суспільства, зокрема й на мовну дійсність. У зв'язку з цим вивчення мови в контексті цифрової трансформації стає особливо актуальним і важливим для розуміння процесів, що відбуваються з мовою в сучасних умовах. Цифрова трансформація впливає як на саму мову, на її внутрішні глибинні процеси, так і на процес викладання мови із допомогою інтернет-середовища. Глобалізаційні процеси у світі та мовна конвергенція призводять до виникнення нових мовних форм та структур, які відображаються в системі мови. Особливо це стосується іншомовних запозичень, насамперед з англійської мови. Найчастіше такі запозичення відбуваються у сферах науки, технологій, бізнесу та культури. Тож важливо дослідити ці процеси, щоб зрозуміти основні напрями розвитку лексичного складу мови, граматичних особливостей і комунікативних тактик.

Цифровізація може сприяти збереженню мов, які зникають. Можна перекалібрувати словники в цифровий формат, анутовати корпуси, цифровізувати писемні пам'ятки, а якщо це мови, які мають лише усну форму, то їх можна зафіксувати в аудіофайлах і зберігати як картотеку чи перетворювати на живий актуальний корпус.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здійснивши аналіз наукової літератури за останні десять років, можна побачити, що більшість дослідників дотримуються таких двох думок. Перша зводиться до того, що інтернет здійснює негативний вплив на українську мову, насичуючи її надмірною кількістю англіцизмів, спрощує синтаксичні структури тощо. Друга думка зводиться до того, що інтернет розвиває мову, а також його використання є продуктивним у процесі навчання мови та створення педагогічного креативу.

Дослідники В. Биков, О. Пінчук вивчали питання освітньої складової цифрової трансформації суспільства [1; 9]. А.С. Бугаєць вивчає питання використання цифрових технологій у викладанні української мови як іноземної [2]. Учені В.А. Герасимович, М.В. Герасимович,

В.В. Коваль зосередили свою дослідницьку увагу на вивченні ролі мовленнєвої культури в процесі соціальної комунікації в умовах цифровізації [3]. За висновками згаданих науковців, «інтенсивна діджиталізація комунікаційних процесів за умов раціональної управлінської діяльності підвищує рівень якості соціальної взаємодії, зміцнює позиції цифрових інструментів у концепті інноваційних тенденцій глобальних інтеграційних мовленнєво-культурних процесів» [4, с. 108]. І. Скиба досліджував питання специфіки комунікативних процесів і трансформації лексики комунікації під впливом процесів інформатизації суспільства [7–8]. Дослідниця Ю. Молоткіна вивчає питання функціонування медіа-лексики іншомовного походження в сучасних українських інтернет-виданнях [5], а Н. Попова дослідила процеси засвоєння англіцизмів в українській мові [6]. Однак питання лінгвістичної трансформації комунікації за посередництвом цифрових технологій вимагає подальшого дослідження, що й визначає актуальність обраної теми статті.

Постановка завдання. Мета статті – охарактеризувати лінгвістичні трансформації в українській мові, спричинені цифровізацією суспільства, вивчити сучасні комунікативні практики в цьому контексті. У статті також буде розглянуто питання адаптації української мови до цих змін, зокрема мовних впливів англійської мови в процесі цифровізації, щоб виявити можливі проблеми та визначити перспективи розвитку української мови в електронну добу.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні інтернет-комунікація посідає особливе місце серед інших сфер спілкування. Основними ознаками варто назвати опосередкований характер взаємодії між співрозмовниками, множинність точок зору, мінливість. У зв'язку з цим у комунікантів виникає необхідність враховувати ці особливості при побудові спілкування. Інтернет-дискурс – це такий різновид мови, який може виступати у різних жанрах, мати монологічний чи діалогічний характер, а також може бути охарактеризований певними комунікативними засобами. Відмінною рисою цього виду дискурсу є широке використання лексичних одиниць, що належать до різних стилів, а також елементів, що відповідають цілям спілкування в рамках інтернету. Під мовною стра-

тегією розуміємо план мовної поведінки, у який суб'єкт залучає набір заздалегідь продуманих мовних дій; лінію комунікативної поведінки, обрану відповідно до загального характеру спілкування, а також відповідно до його цілей. Будь-яка мовна стратегія включає сукупність мовних тактик.

На думку І. Скиби, «в умовах інформатизації суспільства, викликаній активним впровадженням комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій, починаючи з другої половини XX століття, відбувається стрімке нарощення каналів комунікації, інформаційного обміну в суспільстві тощо. Втім зростання технічних можливостей для здійснення комунікативних процесів, саме по собі, не призводить до їхньої успішності, а лише розширює й одночасно ускладнює (урізноманітнює) систему з їхнього здійснення. У такий спосіб відбувається несвідоме зміщення акцентів у комунікації з комунікативного на технічний аспект чи, в кращому разі, на інформаційний, коли відбувається суто технічне циркулювання інформації без здійснення відповідного комунікативного процесу» [8, с. 71]. Процес комунікації під впливом цифровізації зазнає суттєвих змін, які в цілому можна охарактеризувати такими рисами: надмірна кількість інформації; зниження рівня критичного мислення; дискурсивність; дистанціювання комунікаційних процесів (Teams, Zoom, Telegram тощо); залучення інструментів ІІІ; корпоративна взаємодія; поява у лексичному складі української мови не лише англіцизмів, але й варваризмів, що включаються в мову без особливої потреби, активно вливаються та витісняють звичні слова.

Мовні стратегії в інтернеті пропонуємо класифікувати на дві групи: 1) Кооперативні мовні стратегії. До цієї групи відносимо діалоги інформативного та інтерпретативного характеру (повідомлення певної інформації, спілкування, що має на увазі репліки більш ніж одного комуніканта та ін.) 2) Некооперативні мовні стратегії. Містять діалогічне спілкування, що порушує норми мовної взаємодії (мовний конфлікт, сварка, різні претензії тощо).

У рамках кооперативної мовної стратегії можуть бути також реалізовані різні допоміжні стратегії. Для кооперативних стратегій також характерне використання низки конкретних тактик: тактика пом'якшення, тактика відведення критики, тактика інформування. Розглядаючи мовленнєвий вплив на адресата в рамках кооперативної стратегії, слід говорити про прагнення переконати співрозмовника прийняти певну точку зору шляхом емоційного впливу. Задля збереження

комунікативного контакту і навіть досягнення цілей комунікації, учасники інтернет-дискурсу застосовують різноманітні засоби. Насамперед слід вказати на активне використання комунікантами емоційно забарвленої лексики. Однією з рис повідомлень, побудованих на кооперативній мовній стратегії, є використання емотивних елементів, а також характерних для спілкування в мережі інтернет-аббревіатур. Так, у цифровому середовищі, зокрема спілкуванні в чатах соціальних мереж, англійська мова активно використовує аббревіатури. Особливо ця тенденція спостерігається серед молоді. Прикладом можуть бути такі широко відомі скорочення, як "ASAP" (As Soon As Possible) "BRB" (Be Right Back), "LOL" (Laugh Out Loud), "BTW" (By The Way), "OMG" (Oh My God) та інші, які залучаються у канву україномовного викладення повідомлень.

Розглядаючи некооперативні мовні стратегії в інтернет-дискурсі, варто зазначити, що метою побудованих на їх основі висловлювань стає порушення комунікативної рівноваги, провокування мовного конфлікту, мовної агресії. До допоміжних стратегій належать такі: стратегія сумніву адресата у раніше висловленій думці, стратегія несхвалення, стратегія незгоди, стратегія пресупозиції, стратегія невпевненості адресата в мовному акті, узагальнення, риторична стратегія.

У ході мережевої комп'ютерної комунікації користувачі не мають у своєму розпорядженні первинної інформації один про одного, отриманої на підставі особистісних і соціальних індикаторів, що чуттєво сприймаються, які, у свою чергу, допомагають прогнозувати комунікативну поведінку співрозмовника і сприяють формуванню певних рольових очікувань. Учасники мережевої комп'ютерної комунікації «збирають» образ партнера з комунікації, головним чином, виходячи із самопрезентації адресата. Таким чином, головним джерелом самокатегоризації партнера з мережевої комп'ютерної комунікації є тексти, що продукуються, в яких відбувається свідоме або несвідоме конструювання власного образу.

Для комп'ютерної комунікації, поряд із прийнятими у суспільстві принципами та правилами поведінки, характерні й специфічні, серед яких: імператив не відхилятися від теми; використання емотивних картинок для передачі емоцій та міміки користувачів; обмеження формату; існування листів-спамів; вимога пройти верифікацію перед участю в комп'ютерних конференціях. Взаємодія комунікантів у мережній комп'ютерній комунікації регулюється правилами, розробленими керівниками форумів (модераторами).

Учасники-початківці мережевої комп'ютерної комунікації, обираючи стратегію самопрезентації, вдаються до таких стратегій: демонстрації слабкості (мета скористатися владою співчуття більш досвідчених користувачів та отримати необхідну допомогу) та інграціяції (мета прагнення сподобатися).

Українська мова активно адаптується до специфіки інтернет-комунікації, так, зокрема, виникають скорочення, акроніми, емотикони та меми. Ці нові форми збагачують мову, однак можуть викликати складнощі у розумінні для тих, хто не знайомий із контекстом їх використання. У цьому контексті електронні підручники, онлайн-курси, мобільні програми та інші цифрові інструменти стають все більш популярними серед викладачів та студентів. Наприклад, онлайн-курси дають можливість навчатися у зручний для студента час, долаючи географічні та тимчасові обмеження. Курси можуть включати відеолекції, онлайн-тести, форуми для спілкування та спільної роботи студентів. Крім того, мобільні програми для вивчення мови доступні на різних платформах і надають широкий спектр функцій, таких як словники, розмовники, аудіо та відеоматеріали, а також інтерактивні вправи. Ці програми збільшують мотивацію студентів до навчання та прискорюють процес навчання. Крім того, українська мова активно інтегрується у різні цифрові освітні платформи, що дає можливість для її вивчення іноземними студентами та сприяє міжкультурному обміну. Це сприяє просуванню нашої культури та історії на світовому рівні, що підвищує зацікавленість до вивчення цієї мови.

Ще одним способом використання цифрових технологій при вивченні мови є віртуальні мовні лабораторії та освітні ігри. Віртуальні мовні лабораторії та освітні ігри допомагають студентам розвивати навички говоріння, письма, читання та аудіювання в інтерактивному та цікавому середовищі. Такі інструменти можуть використовуватися як самостійно, і як доповнення до класичного навчання, а соціальні мережі сприяють створенню мережових зв'язків між студентами та викладачами, що посилює мотивацію до навчання та забезпечує доступ. Проте варто зазначити, що в електронному середовищі виникають і стилістичні проблеми, пов'язані із вживанням неформальних, жаргонних та розмовних форм висловів. Хоча такі форми полегшують спілкування та роблять його більш невимушеним, вони можуть призвести до зниження рівня літературної мови та ускладнити спілкування між різними групами користувачів. Зниження рівня літературної мови

відбувається, коли користувачі переносять такі форми спілкування в офіційні та письмові контексти. Це може призвести до змішування стилів та утруднити розуміння. Крім того, використання жаргонних та розмовних форм висловів може ускладнити спілкування між різними групами користувачів, створити бар'єри у спілкуванні та призвести до непорозуміння.

Крім стилістичних проблем, у цифровому мовному середовищі стикаємося із лексичними проблемами, які насамперед пов'язані з використанням іноземних слів і висловів, особливо англійських. Це може викликати труднощі у спілкуванні та нерозуміння, особливо для тих, хто не володіє іноземною мовою. Дослідниця Н. Тодорова, вивчаючи причини домінантної ролі англійської мови в глобалізованому світі, приходить до висновку, що цьому посприяло дві важливі обставини: по-перше, розширення британської колоніальної влади, по-друге, становлення США як провідної економічної та політичної держави, внаслідок чого англійська мова зайняла пріоритетну роль у світовому бізнесі, медицині, науці, масовій культурі, засобах масової інформації тощо [10]. Учені Т. Мартинова та В. Кукушнік приходять до висновку, що «в сучасному українському дискурсі динамічні лінгвальні процеси сприяють входженню нових англійських запозичень у лексико-семантичну систему української мови, а також їхнім семантичним перетворенням, як-от: уточнення, звуження, розширення семантики, а важливими чинниками семантичних зрушень деяких англійцизмів є зміна сфери функціонування лексичних одиниць, що зумовлено частковою детермінологізацією під впливом позамовних факторів» [4, с. 59]. Надмірне вживання англійцизмів може негативно вплинути на збереження та розвиток української лексичної системи, спричинивши втрату лексичного багатства рідної мови та зниження її варіативності. Англійська мова часто виступає як міжнародний засіб комунікації, що може призвести до обмеження використання української мови. По-друге, англійська мова впливає на структуру та лексику української мови, що може призвести до заміщення англійцизмами або калькованими висловами. Також англійські технології та сервіси часто домінують в інтернет-просторі, що може створити перешкоди для розвитку та просування українськомовних ресурсів та технологій.

Усі англійські запозичення можна класифікувати на 1) прямі запозичення – у цих лексемах і форма, і значення збігається з англійською мовою як джерелом запозичення, наприклад,

на сайтах із пошуку найманих працівників часто використовують такі прямі запозичення як-от: *Sales Manager, IT Consultant MS Exchange, Financial Analyst, IT Solution Designer* та інші, що зумовлено швидким розвитком галузі інформаційних технологій; 2) гібридні запозичення, де українська мова перейняла лише корінь, а далі слово адаптувалось до української морфології: *пролонгація, аплікація, олігархат, деіндустріалізація, електоральний, реструктуризація* тощо.

Більшість англіцизмів можна назвати повністю асимільованими, оскільки вони відповідають таким вимогам: полісемія (*контент, пост, сайт, ноутбук, фанат, чемпіон, та ін.*); словотвірний потенціал, тобто здатність утворювати словотвірні ланцюжки, словотвірні гнізда (*футбол – футбольний, інтернет – інтернетний, диск – дисковий; спорт – спортсмен – спортивний*); здатність до створення фразеологізмів та переносних значень («*спонсор тероризму*», «*народитися зі срібною ложкою в губах*»); прийняття граматичної парадигми відповідної частини мови в українській мові (*латентний, валідний, номінований.*)

Дієслова англійської мови, як правило, адаптуються до граматичної структури української мови і творяться від спільнокореневих англіцизмів-іменників, наприклад *донатити, спонсорувати, мінімізувати, депортувати, націоналізувати*. Більшість англіцизмів-іменників позначають нові реалії або є інтернаціоналізмами (*офшор, рейтинг, сайт, структура, децентралізація*). Однак, багато з представлених у інтернет-дискурсі англіцизмів мають українські відповідники й можуть бути повністю ними замінені, наприклад *мітинг – зустріч, конти – контакти, скіли – вміння, гаджети, девайси – пристрої, кеш-готівка, законектитися та сконтактуватися, фіксити та вирішувати, таск – завдання, кастомер та замовник, баддіз – друзі, прайс – цітник, чекнути – перевірити, апрувнути – схвалити, олдскульний – традиційний, ароганто – пихато*, а також, до прикладу, *залогінітись – зайти в мережу, зафрендитись – додаватись в друзі, дебагнути – вирішити помилку, донат – благодійний внесок*, що можна пояснити прагненням до мовної економії. Іноді, зокрема, виникає необхідність розмежувати близькі за змістом поняття (наприклад, *імідж та образ*). Спостерігаємо, що у соціальних мережах англійська лексика часто українізується або ж відбувається змішування латиниці та кирилиці, наприклад: «*бай*» – *бувай*, «*пліз*» – *будь ласка*, «*сори*» – *вибачте*, «*юні*» – *університет*, «*ізі*» – *легко*, «*ок*» – *гаразд*). Цифровізація очевидно спричинила появу численних технічних

неологізмів (*вебсторінка, логін, браузер, інтерфейс*), а також на сучасному етапі у соціальних мережах значно активізувалась військова термінологія (*артилерія, десант, евакуація, батальйон, капітуляція, мобілізація, дрон, сапер, сапер, фланг, евакуація* тощо).

Для вирішення проблем, пов'язаних зі збереженням та розвитком української мови в електронному середовищі, необхідно застосовувати комплекс заходів та стратегій. По-перше, необхідно продовжувати розвиток та впровадження українськомовних додатків, технологій, що дозволяють полегшити комунікацію та обробку інформації. По-друге, важливо привертати увагу до питань мовної культури й грамотності, у тому числі за допомогою освітніх програм та медійних кампаній. По-третє, стимулювання розвитку українськомовного контенту та розробників цього контенту також можуть сприяти збереженню та розвитку української мови в електронному середовищі. В епоху цифрової трансформації перспективи розвитку української мови тісно пов'язані з розвитком мовних технологій та сервісів, таких як машинний переклад, автоматична обробка тексту, голосові помічники. В умовах цифрової трансформації необхідно актуалізувати освітні програми з вивчення української мови, включаючи навчання цифрової грамотності та мовних технологій, а державна мовна політика має бути спрямована на підтримку розвитку української мови та її збереження як важливої складової культурної та наукової спадщини. Цифрова трансформація створює умови для міжкультурної та міжмовної взаємодії. Так, участь у міжнародних проєктах, співпраця з іноземними мовними спільнотами та обмін досвідом у галузі мовних технологій можуть сприяти динамічному розвитку української мови та її адаптації до сучасних умов цифрової трансформації. Також не менш важливим є проведення досліджень у галузі лінгвістичних трансформацій та цифрових технологій. Ці дослідження можуть бути спрямовані на вивчення впливу цифрових технологій на мову, розробку нових методів та підходів для аналізу та обробки текстів, а також вивчення взаємодії української мови з іншими мовами в цифровому середовищі. Порівняння з міжнародною практикою дозволяє визначити, які стратегії та методи можуть бути застосовані для збереження та розвитку української мови в епоху цифрової трансформації. У багатьох країнах розробляються та реалізуються національні програми, спрямовані на підтримку мови та забезпечення її адаптації до нових технологій. Ключовими аспектами

таких програм є впровадження сучасних освітніх технологій, розроблення та використання комп'ютерних програм і додатків для навчання мови, а також створення платформ та ресурсів для обміну інформацією та досвідом на міжнародному рівні.

Висновки. Цифрова трансформація значно впливає на розвиток української мови, на її лексичні та стилістичні трансформації. Зазнає суттєвих змін і комунікація за допомогою електронних засобів, зокрема, змінюються комунікативні тактики. Вплив цифровізації комунікативного процесу має амбівалентний характер. З одного боку, мова розвиває свій лексичний склад, спрощує синтаксичну побудову, мінімізує час для комунікації, а з іншого боку зростає питома вага англіцизмів, акронімів, скорочень, що схематизує мову. Також збільшується кількість орфографічних та граматичних помилок. Якщо метою спіл-

кування є отримання поради з приводу тієї чи іншої проблеми, то учасник мережевої комп'ютерної комунікації прагне до встановлення гармонії в спілкуванні з іншими учасниками й вибирає одну з кооперативних стратегій, до яких можна віднести стратегії ввічливості, щирості, довіри, співпраці, компромісу та інші. Для кооперативної стратегії характерні такі мовні акти, як повідомлення інформації, суперечка, обмін думками з будь-якого питання, прохання, рада, переконання, умовляння, рекомендація тощо. Інтернет-спілкування є переважно анонімним, сприяє відвертій взаємодії, тому поруч із виконанням правил мережного спілкування на форумах і дотриманням мережного етикету в ньому найчастіше трапляються випадки на порушення цих правил. Учасники вдаються до стратегій конфронтації, до яких належать стратегії дискредитації та домінування, а етикетні норми часто порушуються.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Биков В. Ю. Відкрите навчальне середовище та сучасні мережні інструменти систем відкритої освіти. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 2: Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання*. 2010. № 9. С. 9–15.
2. Бугаєць А.С. Використання цифрових технологій у викладанні української мови як іноземної. У кн.: *Цифровізація вищої освіти та цифрова грамотність* : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 29 січня – 10 березня 2024 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 332 с.
3. Герасимович В.А., Герасимович М.В., Коваль В.В. Роль мовленнєвої культури в процесі соціальної комунікації в умовах цифровізації. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 35 (74) № 3 2024. Частина 2. С. 103–108.
4. Мартинова Т. & Кукушнік В. Anglicisms in the modern Ukrainian language. *Закарпатські філологічні студії*. 2023, Випуск 28. Том 1. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.28.1.10>.
5. Молоткіна Ю.О. Функціонування медіа-лексики іншомовного походження в сучасних українських інтернет-виданнях. *Society. Document. Communication*, 2018, 5, 57–70. http://nbuv.gov.ua/UJRN/sdc_2018_5_7.
6. Попова Н. До питання про сучасне засвоєння українською мовою англіцизмів. *Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії*. 2015. С. 137–140. <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/12480>.
7. Скиба І. Трансформація мови комунікації під впливом процесів інформатизації суспільства. *Proceedings of the National Aviation University Series Philosophy Cultural*. 2024. № 38(2). С. 94–100.
8. Скиба І. Специфіка комунікативних процесів в умовах інформатизації суспільства. *Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія*. 2024. № 1 (39). С. 69-74. DOI: 10.18372/2412-2157.39.18460.
9. Цифрова трансформація відкритих освітніх середовищ: колективна монографія / [колектив авторів]; за ред. В.Ю. Бикова, О.П. Пінчук. К.: ФОП Ямчинський О.В., 2019. 186 с.
10. Todorova N. Globalization and the role of the English language. *Mižnarodni zv'ázki Ukraїni naukovі pošuki i znahidki*. 2018. doi: 10.15407/mzu2018.27.331